
4.-5. MAI 2015

BERGEN

RADISSON BLU ROYAL HOTEL BRYGGEN

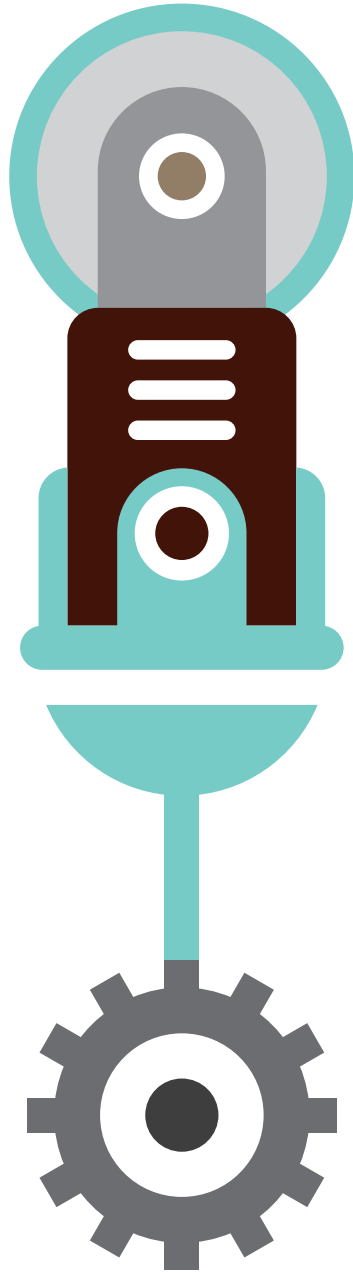
PROGRAMHEFTE

NORDISK INSPIRASJONS- OG ERFARINGSKONFERANSE

MUSIKKTERAPI SOM FOREBYGGING OG BEHANDLING AV RUS OG PSYKISKE LIDELSER

Konferansen arrangeres av KoRus-vest Bergen, Stiftelsen Bergenslinikkene og GAMUT-Griegakademiets senter for musikkterapiforskning (UiB og Uni Research helse) i samarbeid med Kompetansesentrene rus Øst, Oslo og Midt-Norge, samt Norges musikkhøgskole. Arrangeres med økonomisk støtte fra Helsedirektoratet.

Musikkterapi – forebygging og behandling av rus og psykiske lidelser

I møte mennesker med rusproblemer og/eller psykiske lidelser, eller atferdsproblemer for den saks skyld, er det lett å se bare problemene og det er lett å bli fanget inn i negative og destruktive samspill. Jobber du med mennesker med rusproblemer, med psykiske vansker, med psykiske lidelser eller med atferdsproblemer, eller tenker du at du jobber med mennesker med talent? Hvilke talent møter du? Hvilke talent får du lov å være med å ta del i, og forvalte, enten du jobber innenfor omsorgs,- helse,- psykisk helsevern- og rustjenester, eller innenfor barneverntjenesten og barnevernsinstitusjoner, innenfor behandlingsinstitusjoner, i spesialisthelsetjenesten eller innen skoleverket.

Konferansen setter musikkterapi på dagsorden. Musikkterapi er på full fart inn i forebygging og behandling av rus og psykiske lidelser, men er samtidig et «ukjent farvann». Musikkterapi kan hjelpe til med å flytte fokus. Musikkterapi er forebygging og behandling som retter seg inn mot det alminnelige - det «normale» - for musikk deles av mennesker uavhengig av utdanning, kjønn sosial klasse og kulturer. Musikkterapi kan nettopp være en måte å få fram det talentet du møter i din hverdag. Det er ikke nødvendigvis musikk talentet som trenger å vokse frem, for det er mange slags talent som kan vokse frem ved musikkterapiens bidrag til økt glede, motivasjon, mestring, og bedre selvfølelse.

Helsedirektoratet anbefaler musikkterapi både i de nye nasjonale retningslinjene for psykosebehandling (2013) og for rusbehandling (2015). Hva er implikasjoner for forebygging og behandling av rus og psykiske lidelser? Hvordan kan musikkterapi inngå i spesialisthelsetjenestens behandling og i de kommunale tjenestenes fokus på forebygging og oppfølging. Anerkjente norske og internasjonale fagfolk deler sine erfaringer fra praksis og bidrar med oppdateringer fra forskningsfronten. Vi håper du får to fine, inspirasjonsrike konferansedager!

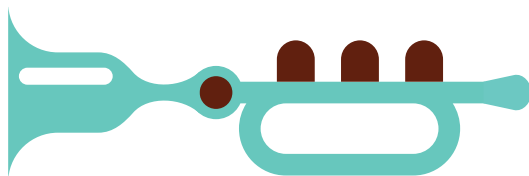
PROGRAM DAG 1

- 10.00 – 10.15 Musikalsk innslag av studenter i musikkterapi ved GAMUT, UiB
Stiftelsen Bergensklinikkene og GAMUT (Griegakademiet, UiB og Uni Research Helse)
- 10.15 – 10.25 Åpning
- 10.25 – 10.35 Helsedirektoratets retningslinjer – implementeringsstrategi for musikkterapi
Brittelise Bakstad, seniorrådgiver i Helsedirektoratet
- 10.35 – 11.00 Musikkterapiens effekter i forebygging og behandling av rus
og psykiske lidelser
Christian Gold, Professor, GAMUT, UiB / Uni Research Helse
- 11.00 – 11.15 Fremtidsvisjoner – faglig satsing og nordisk samarbeid
Brynjulf Stige, Professor, GAMUT, UiB / Uni Research Helse
- 11.15 – 11.30 Pause
- 11.30 – 12.15 Tilknytning – fra musikk til terapi – Mentaliseringsbasert tilnærming
Kari Lossius, Klinikkdirektør, Stiftelsen Bergensklinikkene
- 12.15 – 13.15 Lunsj
- 13.15 – 13.30 Musikalsk innslag ved bandet «Gatens Evangelium»
i samarbeid med Musikkterapeut/Førstemanuensis Lars Tuastad, GAMUT, UiB
- 13.30 – 15.00 Tre parallellsesjoner (se neste oppslag, blå side)

- 15.00 – 15.15 Pause
- 15.15 – 15.35 **Musikkterapi i behandling av psykiske lidelser – et recoveryperspektiv**
Hans Petter Solli, Musikkterapeut, Lovisenberg Diakonale Sykehus/Førsteamanuensis, GAMUT, UNI Research helse
- 15.35 – 15.55 **Musikkterapi i et psykologfaglig perspektiv**
Helga G. Mjeldheim, Psykolog, og Bjarne Olsen, Psykologspesialist, Stiftelsen Bergensklippene
- 15.55 – 16.15 **Et sosialfaglig perspektiv på hvorfor og hvordan KoRus-Øst engasjerer seg i forhold til musikkterapi**
Torhild Kielland, Spesialkonsulent, KoRus Øst
- 16.15 – 16.35 **Musikkterapi i eit medisinfaglig perspektiv – musikkterapi og ein kontekstuell orientert behandlingsskultur med vekt på samarbeid og brukarmedverknad**
Trond Aarre, Avdelingssjef, Nordfjord Psykiatrisenter
- 16.35 – 16.55 **Music therapy as resource-oriented collaboration within the harm reduction model of managing addictive and high-risk behaviors: A perspective from the United States**
Claire Ghetti, Førsteamanuensis, GAMUT, UiB

20:00 **ROP-konsert på Garage**
koordinert av musikkterapeutene Viggo Krüger og Lars Tuastad

Musikk og musikkterapi i rusfeltet

Systematisk bruk av musikk og musikkterapi har de siste årene blitt nevnt og anbefalt i flere offentlige styringsdokumenter knyttet til rus og psykisk helse. Bak disse anbefalingene er det en historie.

Interessen for musikk har levd lenge i rusfeltet. Vi har møtt mange enkeltpersoner hvor musikk mer eller mindre tilfeldig har blitt en viktig faktor i bedringsprosessen. Historier om tilhørighet, identitet og mening har gradvis gjort oss mer nysgjerrige på musikkens kraft og musikkterapi som fag. Med stigende interesse har kompetansemiljøene i rusfeltet fulgt forskningsresultater fra overlappende fagfelt som psykisk helse, barnevern og kriminalomsorg. Som følge av dette deltok Kompetansesenter rus – region øst på et seminar på Norges Musikkhøyskole i januar 2010. Dialogen underveis i seminaret ble avgjørende for oppstarten av et nasjonalt kompetansenettverk på tvers av profesjoner og fagfelt.

De siste fem årene har kompetansenettverket lagt til rette for masterprosjekt og stillinger på arenaer for forebygging og behandling av rusproblematikk. Dette er dokumentert gjennom blant annet fagartikler, masteroppgaver, reportasjer, avisartikler og en bokutgivelse. Nettverket har som mål å løfte frem musikkterapi som kunnskapsbasert og recoveryorientert praksis. Musikkterapi som en integrert del av et bedringsforløp kan bidra til styrket kombinasjon av faglige tilnærminger, og derav et mer mangfoldig behandlingstilbud. Så langt har arbeidet ført til sju ferdigstilte og fire pågående masterprosjekt. I tillegg er ni stillinger etablert rundt om i landet. Med anbefalingene i de nye nasjonale retningslinjene for psykosebehandling (2013) og rusbehandling (2015), står vi foran et arbeid hvor implementering og praksisnær forskning blir sentrale oppgaver.

Torhild Kielland, KoRus-Øst,
Koordinator for Nasjonalt nettverk for musikkterapi i rusfeltet

PARALLELLESJONER

1: Forebygging

Musikkterapi, deltakelse og forebygging innen barnevernet
Viggo Kruger, Musikkterapeut, Aleris Ungplan/Førsteamanuensis GAMUT, UiB

Rockeband som musikkterapeutisk ettervern i kriminalomsorgen
Lars Tuastad, Musikkterapeut, DPS Bjørgvin/Førsteamanuensis GAMUT, UiB

Forebyggende perspektiv og musikkterapeutisk praksis i grunnskolen
Øystein Eriksen, Musikkterapeut, Bergen kompetansesenter for læringsmiljø

2: Behandling og oppfølging

Musikkterapi i avrusning
Monika Overå, Musikkterapeut, Akershus Universitetssykehus

Betydningen av brukerperspektiv innen Musikkterapeutisk rusrehabilitering
Michael Clavier og Torgeir Børnes, Musikkterapeuter, Stiftelsen Bergenslinikkene

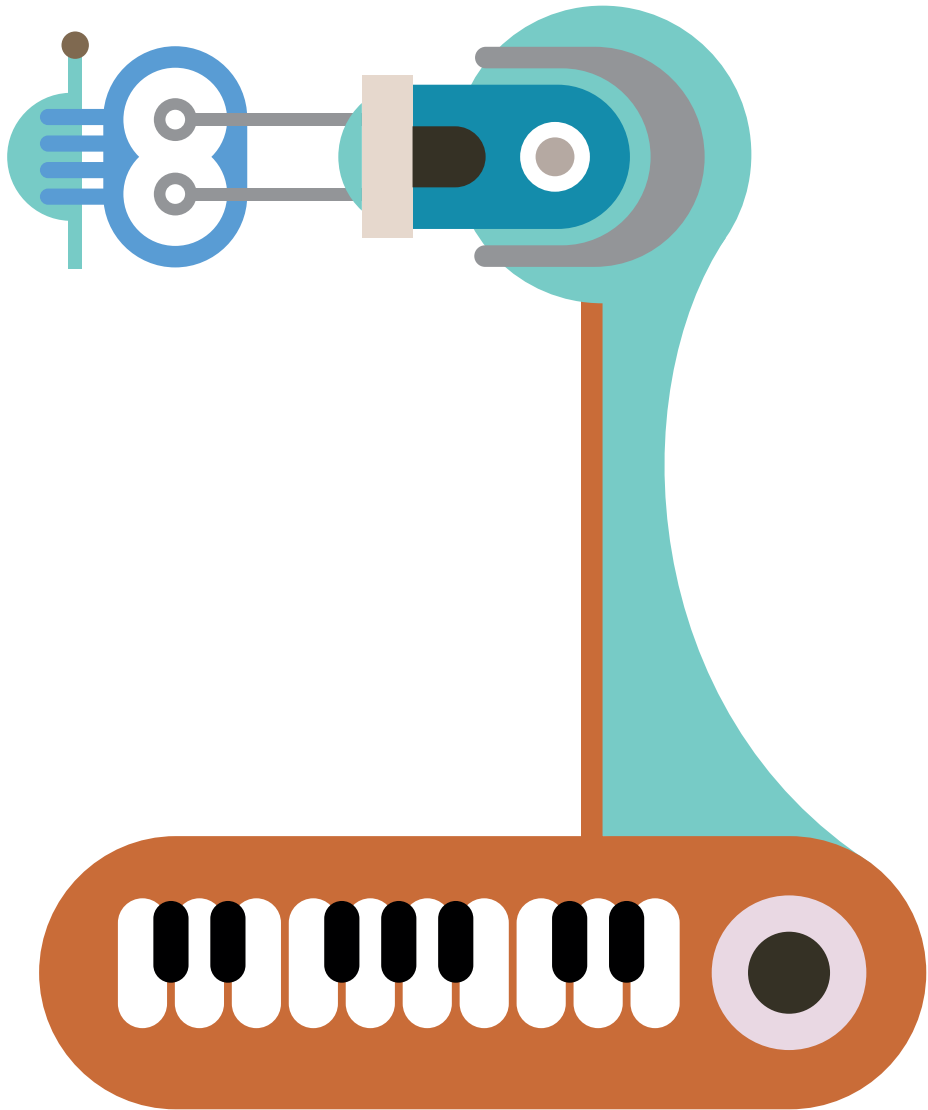
Musikkterapi som del av det tverrfaglige team innen døgntilrettelagt TSB og kommunale tjenester
Daniel Kristiansen, Musikkterapeut, Tyrili Kampen og Fredrikstad kommune

3: Ferske PhD og Masterarbeid

En gjennomgang av forskningslitteraturen om musikkterapi i rusbehandling:
Implikasjoner for praksis og for videre forskning
Kristine Aurlien, Masterstudent musikkterapi, Griegakademiet, UiB

Narrativ musikkterapi: rusbehandling og musikkrelatert omskriving av identitet
Steinar Hjelmbrekke, Musikkterapeut, Stiftelsen Bergenslinikkene

Om Samfunnsmusikkterapeutiske praksisformer i kriminalomsorga,
Kjetil Hjørnevik, Musikkterapeut, Bjørgvin fengsel, PhD-student City University, London

PROGRAM DAG 2

- 09.00 – 09.10 Musikalsk innslag av studenter i musikkterapi ved GAMUT, UiB
- 09.10 – 09.40 Music therapy for pain management with implications for the field of substance use problems
Claire Ghetti, Førsteamanuensis, GAMUT, UiB
- 09.40 – 10.10 Musikkterapi, musikklytting og relasjoner
Gro Trondalen, Professor, Norges musikkhøgskole
- 10.10 – 10.25 Pause
- 10.25 – 11.10 Addiction and reframing of reward processing in music therapy
Jörg Fachner, Professor, Anglia Ruskin University, Cambridge, UK
- 11.10 – 11.30 Musikalsk innslag ved Kulturlaget Kom Nærmere
I samarbeid med musikkterapeut Viggo Krüger ved Aleris Ungplan og BOI
- 11.30 – 12.15 Music therapy and depression, an RCT and some case examples from the Finnish context
Jaakko Erkkilä, Professor, University of Jyväskylä
- 12.15 – 13.15 Lunsj
- 13.15 – 14.45 Parallellsesjoner (samme som dag 1)
- 14.45 – 15.00 Pause
- 15.00 – 15.30 Musikkterapi og psykisk helse: Klientens bidrag i bedringsprosessen
Randi Rolvsjord, Førsteamanuensis, GAMUT, UiB
- 15.30 – 15.45 Oppsummering og avslutning (Organisatoriske innretninger av musikkterapi - hvordan ønske musikkterapien velkommen)
Eva Karin Løvaas, Klinikksjef, Stiftelsen Bergensklippene
- 15.45 – 16.00 Musikalsk avslutning
Studenter i musikkterapi ved GAMUT, UiB

FOREDRAGSHOLDERE

Aurlien, Kristine er masterstudent ved Griegakademiet i Bergen. For tiden er hun i slutfasen av arbeidet med sin masteroppgave om musikkterapi innenfor rusfeltet.

Børnes, Torgeir B. er musikkterapeut ved Stiftelsen Bergensklinikkene, avdeling Hjellestad, der han ble ansatt i 2014. Han fullførte videreutdanning i musikkterapi i 1997 ved Norges musikkhøgskole. Torgeir har jobbet mange år som kulturskolelærer og musikkterapeut ved Sund- og Fjell kulturskoler. Han har også erfaring som frilans musiker og musikkterapeut.

Clavier, Mikael er utdannet musikkterapeut ved Griegakademiet, og har tidligere også studert musikkvitenskap ved NTNU. Han har tidligere erfaring fra psykisk helsevern og barnevernet. I tillegg til arbeidet som musikkterapeut og behandler ved Stiftelsen Bergensklinikkene, Avdeling Unge, jobber Mikael som musikkterapeut for Aleris Ungplan. Clavier har studert hvilken effekt ”metal” har på mennesker, og hvordan denne harde musikken best mulig kan brukes som en musikkterapeutisk ressurs.

Eriksen, Øystein er utdannet musikkterapeut ved Griegakademiet og har i tillegg lærerutdanning fra Høgskolen i Bergen. Han jobber i dag som musikkterapeut ved Bergen Kompetansesenter for Læringsmiljø (BKL) og i Aleris Ungplan & BOI. Arbeidet hans består i å lage individuelt tilpassede musikktilbud med fokus på forebygging til barn og ungdom gjennom blant annet musikkverksteder, sangskrivning, samspill i band og musikkproduksjon. Eriksen jobber også for tiden med en artikkel som skal inn i antologien *Musikk, Deltakelse og Barnevern* som planlegges utgitt våren 2016.

Erkkilä, Jaakko is Professor of music therapy at University of Jyväskylä, Finland. He runs international master's training in music therapy and is the Head of the Music Therapy Clinical Trainings at Eino Roiha Institute, in Jyväskylä and in Tampere, Finland. His clinical experience includes working with people with psychiatric and developmental disorders, and children with neurological disorders. He has been involved in research networks funded by Academy of Finland and European Union (EU6 and EU7 frameworks, Finnish Centre of Excellence in Interdisciplinary Music Research) responsible for music therapy research. He serves on the editorial boards of music therapy related journals and is a member of Music Therapy University Consortium. Erkkilä has published books, several book chapters and journal articles on music therapy. His particular interest recently has been theory, practice and research of improvisational music therapy.

Fachner, Jörg is Professor of Music, Health and the Brain at Anglia Ruskin University in Cambridge, UK. In his training he specialised to apply music therapy in the treatment of deviant adolescents and addiction. For his PhD he researched music perception in the brain and how the influence of drugs changes processing music. He has published several articles and book chapters on this topic. Fachner is co-editor of an edited book on *Music therapy and addictions* published by Jessica Kingsley Publishers.

Ghetti, Claire is Associate Professor of Music Therapy, The Grieg Academy, University of Bergen. She has several years of experience as a music therapist in New York City with adult substance users with HIV/AIDS, within a harm reduction treatment philosophy. She has published in peer-reviewed journals and edited books on diverse topics including music therapy within a harm reduction philosophy of treatment and music therapy as emotional-approach coping.

Christian, Gold, PhD, er forsker I på GAMUT, Uni Research Helse, og professor II på Universitetet i Bergen. Adjungert professor ved Aalborg Universitet, Danmark. Redaktør for Nordic Journal of Music Therapy, medredaktør for Cochrane Developmental, Psychosocial and Learning Problems Group. Utdanning i musikkterapi, videreutdanning i biostatistikk.

Hjelmbrekke, Steinar er utdanna musikkterapeut ved Universitetet i Bergen. Hans primære interessefelt er psykisk helsevern og rusomsorg, og til dagleg jobbar han ved Stiftelsen Bergensklinikkene, Hjellestad. Steinar er også utøvande musiker og artist, og har ein stor lidenskap for å skriva eigne songar. Som eit resultat av denne lidenskapen har Steinar utvikla ei særleg interesse for songskriving som metode i musikkterapien. I masteroppgåva hans frå 2014 freistar han å trekkja parallellar mellom narrativ terapi og musikkterapeutiske metodar som har fokus på livshistoriene til pasientane.

Hjørnevik, Kjetil er ansatt som musikkterapeut ved Bjørgvin fengsel, Kriminalomsorgen region vest, hvor han har jobbet siden 2008. Etter musikkutdanning i Liverpool og London studerte han musikkterapi ved Roehampton University i London (2005), og jobbet siden ved flere rettspsykiatriske institusjoner i England. Siden april 2014 har han vært doktorgradskandidat ved PhD-utdanningen i musikkterapi ved Nordoff Robbins Music Therapy i London, under veiledning av Dr. Gary Ansdell. Prosjektet er finansiert av Kriminalomsorgen samt Kompetansesenteret for sikkerhets-, fengsels- og rettspsykiatri, Helse Vest.

Kielland, Torhild er spesialrådgiver ved KoRus-Øst. Hun er cand.mag med videreutdanning i kognitiv terapi, rus og psykoseforståelse og har arbeidet innen rusfeltet i 20 år. Hun har erfaring fra institusjonsbehandling og kommunalt rusarbeid. Siste 6 år ansatt ved Korus-Øst med oppgaver innen tidlig intervensjon og rusbehandling.

Kristiansen, Daniel Løset er utdannet musikkterapeut med mastergrad fra Norges musikkhøgskole. Han har etablert to musikkterapipraksiser, først innen langtids døgnbehandling i TSB i Tyrilistiftelsen, Oslo, og senere innen kommunale rus- og psykisk helsetjenester i Fredrikstad kommune. Arbeider gjennom de to prosjektene aktivt med utvikling og utprøving av musikkterapi i rusfeltet. Han er praksisveileder ved NMH.

Krüger, Viggo er Phd. Førsteamanuensis Griegakademiet, Universitetet i Bergen og forsker/musikk- terapeut ved Aleris Ungplan & BOI, region vest. Siden 2003 har Krüger vært leder for kulturlaget *Kom Nærmere*. *Kom Nærmere* tilrettelegger kulturaktiviteter for barn og unge med barnevernserfaringer. Krüger er også musiker med bakgrunn fra Bergensbandet Pogo Pops.

Lossius, Kari er klinikkdirektør og psykologspesialist ved Stiftelsen Bergensklinikkene, og har arbeidet innen rusfeltet i nærmere 30 år. Hun har i tillegg en veilederstilling på Universitetet i Bergen, og arbeider som gruppeterapeut ved Studentsamskipnaden i Bergen. Lossius er rådsmedlem i KRÅD og ADHD - Norge og hun har i flere år ledet den nasjonale pasientsikkerhetskampanjen i forbygging av overdoser. Hun har mange undervisningsoppdrag både nasjonalt og internasjonalt og har vært medforfatter på flere fagbøker.

Løvaas, Eva Karin er klinikkssjef i Stiftelsen Bergensklinikkene. Løvaas er psykologspesialist og leder for Norsk psykologforening sitt spesialistutvalg innen klinisk voksen; psykologisk arbeid med rus- og avhengighetsproblemer. Hun har vært leder i utarbeidelsen av Nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering av rusmiddelproblemer og avhengighet. Hun har arbeidserfaring både fra kommune- og spesialisthelsetjenesten. Hun har medansvar for ulike prosjekter i Stiftelsen Bergensklinikkene i samarbeid med andre instanser, samt at hun har veilednings- og undervisningsoppdrag i regi av egen arbeidsplass, Universitetet i Bergen og Norsk Psykologforening. Hun er en av to hovedforfattere av boken *Rusmiddelbruk og ADHD*, er medforfatter i bøkene *Brukeren som veileder*, red. Therese Dahl, og *Håndbok i rusbehandling*, red. Kari Lossius.

Mjeldheim, Helga, psykolog, og **Olsen, Bjarne** psykologspesialist, Stiftelsen Bergensklinikkene, jobber i fagteamet for mentaliseringsbasert behandling. I tillegg til å jobbe med individual- og gruppeterapi er de også engasjert i veiledning og pårørendearbeid.

Overå, Monika er musikkterapeut ved Akershus universitetssykehus, og startet selv opp et musikkterapitilbud på Seksjon for Illegale Rusmidler ved sykehuset i 2011. Hun er også forfatter av boka *Hekta på musikk* som inneholder teori om musikkterapi, pasientfortellinger og metodiske tips til musikkbruk.

Rolvsgjord, Randi er førsteamanuensis i musikkterapi ved Griegakademiet – Institutt for musikk, Universitetet i Bergen, og tilknyttet GAMUT – Griegakademiets senter for musikkterapiforskning. Rolvsgjord har lang erfaring med praksis og forskning i musikkterapi innen psykisk helse. Hun har en PhD fra Aalborg universitet på temaet Ressursorientert musikkterapi i psykisk helsearbeid, og hennes senere forskning i feltet har vært sentrert om brukerperspektiver og brukerinvolvering.

Solli, Hans Petter jobber som musikkterapeut ved Lovisenberg DPS i Oslo, som førsteamanuensis ved Norges Musikkhøgskole, og som forsker II ved Griegakademiets senter for musikkterapiforskning - GAMUT. Han har PhD i musikkterapi og nærmere 20 års klinisk erfaring fra psykisk helsevern. Solli har publisert flere artikler og bokkapitler om musikkterapi i psykisk helsevern, psykose og recovery, og foreleser jevnlig ved ulike institusjoner og på konferanser.

Stige, Brynjulf (første foto, neste side) er professor i musikkterapi ved Griegakademiet, UiB, og forskingsleiar for GAMUT, UiB & Uni Research Helse. Han er også prosjektleiar for POLYFON: Vestnorsk nettverk for musikkterapiforskning og praksisutvikling. Han er medredaktør for tidsskriftet *Voices: A World Forum for Music Therapy* (voices.no). Som forskar har Stige vore særleg opptatt av

sosiokulturelle perspektiv på praksis og av musikkterapiens rolle i høve til forebygging, oppfølging og samfunnsdeltaking. Har m.a. skrive fleire bøker om dette, slik som *Invitation to Community Music Therapy* (2012, med Leif-Edvard Aarø), *Music Therapy: An Art beyond Words* (2014, med Leslie Bunt), og *Culture-Centered Music Therapy* (2015, 2. utgåve).

Trondalen, Gro er professor ved Norges musikkhøgskole, der hun leder Senter for musikk og helse og underviser ved musikkterapistudiet og doktorgradsprogrammet i musikk. Hun er utdannet spesiallærer og musikkterapeut, og har en spesialisering i psykoterapeutisk musikklytting. Trondalen har lang erfaring i musikkterapeutisk arbeid og veiledning innenfor psykisk helse. Hun underviser og publiserer jevnlig nasjonalt og internasjonalt.

Tuastad, Lars er musikkterapeut, med utdanning frå Sandane 1996-98. Han har jobba i prosjektet *Musikk i fengsel og frihet – Hordaland* (heretter MIFF) frå år 2000 - 2010. I 2008 skreiv han masteroppgåve om prosjektet saman med musikkterapeutkollega Roar Ruus Finsås. Musikkterapi i fengselskontekst er og fokuset for doktorgradsavhandlinga Tuastad leverte i februar 20114 ved Griegakademiet – Universitetet i Bergen. Rockekultur, samfunnsmusikkterapi og brukarmedverknad er nokre av elementa i forskingsarbeidet. For tida jobbar Tuastad som musikkterapeut ved Bjørgvin Distriktpsikiatriske Senter i tillegg til at han jobbar som førsteamanuensis på musikkterapistudiet ved Griegakademiet – Universitetet i Bergen.

Aarre, Trond F. er lækjar og spesialist i psykiatri. Han har arbeidd det meste av yrkeslivet sitt ved Nordfjord psykiatrisenter, der han er tilsett som avdelingssjef. Han er òg fagsjef i Psykisk helsevern, Helse Førde. Han har vore mest oppteken av diagnostikk og behandling av stemningslidingar og utvikling av desentraliserte tilbod for personar med psykisk uhelse og rusproblem.

